

نافله های شبانه روز

نافله به کار مستحبی، کار نیکو، که بر انسان واجب نیست اطلاق می شود. هم چنین به معنی نوه، غنیمت و عطاء نیز آمده است.^[۱] و در اصطلاح فقهاء: به نماز های مستحبی در شرع مقدس اسلام نافله می گویند. بیشترین استعمال نافله در نماز های مستحبی است.^[۲] معنای اصطلاحی نافله اخص است و فقط شامل نماز مستحبی می شود. ولی معنای لغوی اعم است، هم شامل نماز مستحبی و هم شامل غنیمت و عطاء می شود. بین معنای لغوی و اصطلاحی عموم و خصوص من وجه است.

محتویات

اهمیت نافله

مشروعیت نافله

نافله های شبانه روز

پانویس

منابع

اهمیت نافله

در دین اسلام تأکید فراوانی بر انجام نماز های مستحبی شده و ثوابهای فراوان برای آن منظور گردیده است. و در میان نماز های مستحبی نماز شب از فضیلت بیشتری برخوردار است. و در روایات رسیده از معصومین (ع) که نماز شب به خاطر عظمت شأن آن خداوند ثوابش را آشکار نکرده است. روایات در مورد اهمیت نافله فراوان از معصومین (ع) است که برای تبرک چند نمونه ذکر می شود.

محمد بن علی بن محبوب عن ابی عبدالله (ع): «إياكم والكسل. إنَّ رَبَّكُمْ رَحِيمٌ بِشُكْرِ الْقَلِيلِ. إِنَّ الرَّجُلَ لِيَصَلِّيَ رَكَعَتَيْنِ تَطَوُّعاً يَرِيدُ بِهِمَا وَجْهَ اللَّهِ فَيَدْخِلُهُ اللَّهُ بِهِمَا الْجَنَّةَ». امام صادق (ع) می فرماید: بر شما باد دوری از تنبلی و کسلی! همانا پروردگار شما مهربان است. که چیز کم را سپاس و شکر می گوید. همانا مردی برای رضا و خشنودی خدا دو رکعت نماز مستحبی بجا آورد خداوند به خاطر خواندن این دو رکعت مستحبی او را داخل بهشت می کند.^[۳]

مشروعیت نافله

ادله متعددی بر مشروعیت آن دلالت دارد. روایات موجود در مورد نماز های نافله که در کتب حدیثی فراوان است که به چند نمونه از آن اشاره می شود.

1) بالاسناد عن فضیل بن یسار عن ابی عبدالله (ع) قال: «الفريضة و النافلة احدى و خمسون ركعة. منها ركعتان بعد العتدية جالسا تعدان برکعة و هو قائم الفريضة منها سبع عشرة ركعة و النافلة اربع و ثلاثون ركعة».^[۴] «نماز های واجب و نافله پنجاه و یک رکعت هستند. از آنها دو رکعت بعد از عشاء نشسته خوانده می شود و ایستاده بخواند یک رکعت محسوب می شود. نماز های واجب هفده رکعت می باشد و نماز های نافله سی و چهار رکعت می باشند».

2) خود پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) که در تاریخ نقل شده است نماز های مستحبی فراوان می خواندند و قول و فعل آنان برای ما حجت است و این نافله خواندن آنان دلیل بر مشروعیت نافله است.

محمد بن حسن از امام صادق (ع) نقل کرده که امام فرمودند: «حضرت علی (ع) در آخر عمرش در هر روز و شب هزار رکعت نماز می خواندند».^[۵]

نافله های شبانه روز

نافله در باب صلاة داراي دو قسم می باشد :

▪ 1- نافله رواتب روزانه.

▪ 2- نافله غیر رواتب.

نافله رواتب روزانه: نافله‌های شبانه، در غیر روز جمعه سی و چهار رکعت می‌باشند؛ که هشت رکعت از آنها نافله ظهر و هشت رکعت نافله عصر و چهار رکعت نافله مغرب و دو رکعت نافله عشاء و یازده رکعت نافله شب و دو رکعت نافله صبح می‌باشد و چون دو رکعت نافله عشاء نشسته خوانده می‌شود یک رکعت حساب می‌شود. و در روز جمعه بر شانزده رکعت نافله ظهر و عصر چهار رکعت اضافه می‌شود [6].

از امام صادق علیه السلام به نقل از رسول خدا صلی الله علیه و آله درباره اهمیت نمازهای مستحبی چنین آمده که خداوند می‌فرماید: «ما تَحَبَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُهُ عَلَيْهِ، وَ أَنَّهُ لَيَتَحَبَّبُ إِلَيَّ بِالنَّافِلَةِ حَتَّىٰ إِجِبَّهُ فَإِذَا احْتَبَّيْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَ بَصَرَهُ الَّذِي يَبْصُرُ بِهِ وَ لِسَانَهُ الَّذِي يُنْطِقُ بِهِ وَ يَدَهُ الَّذِي يَبْطِشُ بِهَا وَ رِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا، إِذَا دَعَانِي إِجِبُّهُ وَ إِذَا سَأَلَنِي أُعْطِيْتُهُ» [6]

هیچ چیز همانند واجبات بنده را محبوب من نمی‌گرداند، گاهی بنده من به واسطه انجام نوافل به تدریج به من نزدیک می‌شود تا آن جا که او را دوست می‌دارم و وقتی او را دوست داشته باشم گوش شنوا، چشم بینا، زبان گویا، دست توانا و پای رهوار او خواهم شد. هرگاه مرا بخواند اجابتش می‌کنم و هرگاه حاجتی از من بخواهد، عطایش می‌کنم.

امام صادق علیه السلام به جا آوردن نوافل یومیه را از جمله نشانه‌های شیعه دانسته، می‌فرماید: «شيعتنا... اصحاب الأحدى وَ خَمْسِينَ رَكْعَةً فِي الْيَوْمِ وَ اللَّيْلَةِ» [7]؛ پیروان ما به جا آوردن پنج رکعت نماز در شبانه روز هستند.

منظور از پنج رکعت، هفده رکعت نماز واجب و سی و چهار رکعت نوافل یومیه است که عبارتند از: [8]

- نافله صبح: دو رکعت است که قبل از نماز صبح خوانده می‌شود.
- نافله ظهر: 8 رکعت (چهار نماز دو رکعتی) است که قبل از نماز ظهر خوانده می‌شود.
- نافله عصر: 8 رکعت (چهار نماز دو رکعتی) است که قبل از نماز عصر خوانده می‌شود.
- نافله مغرب: 4 رکعت (دو نماز دو رکعتی) است که بعد از نماز مغرب خوانده می‌شود.
- نافله عشاء: دو رکعت نماز نشسته است که بعد از نماز عشاء خوانده می‌شود و یک رکعت محسوب می‌شود.
- نماز شب: یازده رکعت است.

چگونگی خواندن نماز شب:

از مهم‌ترین نوافل یومیه است که خواندن آن فضیلت فراوانی دارد و یازده رکعت می‌باشد و به صورت ذیل خوانده می‌شود:

- چهار نماز دو رکعتی به نیت نافله شب.
- دو رکعت نماز «شفع» که مستحب است در رکعت اول بعد از سوره حمد، سوره ناس و در رکعت دوم بعد از حمد؛ سوره فلق خوانده شود.
- یک رکعت نماز «وتر» که بهتر است پس از حمد، سه مرتبه سوره اخلاص، یک بار سوره مبارکه «ناس» و یک بار سوره مبارکه «فلق» خوانده شود.

در قنوت نماز «وتر» بهتر است برای چهل مؤمن طلب آمرزش شود و هفتاد بار «استغفرالله ربی و اتوب الیه» و هفت بار «هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ» و سیصد مرتبه «العفو» گفته شود و در پایان این ذکر خوانده شود: «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ» [9]

نافله غیر رواتب:

که شمار آنها در کتابهای حدیثی و دعاء زیاد است، مثل نماز باران، نماز شکر، نماز زیارت، که مختص به وقت معینی نیستند. [10]

پانویس

1. المنجد ج2، ص 1986، مولف: لوپس معلوف مترجم: محمد بندریگی ناشر: ایران چاپ هاتف نوبت چاپ: سوم 1380.
2. مصطلحات الفقه ص 528؟؟؟ آیت الله مشکینی موسسه چاپ الهادی قسم چاپ دوم 1379
3. وسایل الشیعه ج 4، ص 44، باب 12 حدیث 4 مولف: شیخ حر عاملی (ره) تحقیق و نشر: موسسه آل البت قم، چاپ اول 1409 قمری
4. وسایل الشیعه، ج 4، ص 46 باب 13 حدیث 3: همان آدرس شماره 3.

5. وسایل الشیعه، ج 4، ص 97 باب 30 حدیث 1: همان آدرس شماره 3.
6. بحارالانوار، ج 84، ص 31.
7. وسائل الشیعه، ج 4، ص 57.
8. احکام عبادی، یوسفیان/منتظری، ص 72.
9. ناز و نیاز، ص 56.
10. مدارک الاحکام، ج 4، ص 199 - 191، مولف: سید محمد بن علی موسوی عاملی: تحقیق موسسه آل البیت مشهد چاپخانه، مهر قم چاپ اول 1410 قمری

منابع

▪ نافلة، محمد حسین بیگدلو، (http://www.pajoohe.com/fa/index.php?Page=definition&UID=29378#_ftn2)

برگرفته از «https://wiki.ahlolbait.com/index.php?title=روز_های_شبانه_روز&oldid=98681»

▪ از این صفحه ۲۲,۸۰۵ بار بازدید شده است
این صفحه آخرین بار در ۱۴ مارس ۲۰۱۹ ساعت ۱۱:۰۲ ویرایش شده است.